

Internationella konventioner på telekommunikationsområdet om katastrofberedskap m.m.

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar trafikutskottet regeringens proposition 2003/04:29 Internationella konventioner på telekommunikationsområdet om katastrofberedskap m.m.

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner Tammerforskonventionen av den 18 juni 1998 om tillhandahållande av telekommunikationsresurser för katastrofberedskap och hjälpinsatser samt en deklaration som regeringen föreslår i samband med ratifikation av konventionen. Vidare föreslås att riksdagen godkänner ändringsöverenskommelser beträffande:

- den internationella telesatellitorganisationen Intelsat (numera ITSO),
- den internationella mobilsatellitorganisationen IMSO samt
- den europeiska telesatellitorganisationen EUTELSAT.

Regeringen föreslår också, med anledning av Tammerforskonventionen och ändringsöverenskommelserna beträffande telesatellitorganisationerna vissa ändringar i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen. Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Internationella konventioner på telekommunikationsområdet om katastrofberedskap m.m.....	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	10
Propositionen.....	10
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag.....	11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Internationella konventioner på telekommunikationsområdet om katastrofberedskap m.m.

Riksdagen

- a) antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall,
- b) godkänner Tammerforskonventionen den 18 juni 1998 om tillhandahållande av telekommunikationsresurser för katastrofberedskap och hjälpinsatser,
- c) godkänner att Sverige vid ratifikation av Tammerforskonventionen avger följande deklaration: "I den mån som vissa av bestämmelserna i Tammerforskonventionen ligger inom Europeiska gemenskapens ansvarsområde, kommer Sverige att fullständigt genomföra konventionen i överensstämmelse med proceduren för denna internationella organisation.",
- d) godkänner överenskommelsen av den 17 november 2000 om ändring av överenskommelsen rörande den internationella telesatellitorganisationen Intelsat (ITSO) av den 20 augusti 1971,
- e) godkänner överenskommelsen av den 25 september 1998 om ändring av protokollet av den 1 december 1981 om privilegier och immuniteter för den internationella mobilsatellitorganisationen IMSO och
- f) godkänner överenskommelsen av den 1 maj 2000 om ändring av protokollet av den 13 februari 1987 om privilegier och immunitet för den europeiska telesatellitorganisationen EUTELSAT.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2003/04:29.

Stockholm den 10 februari 2004

På trafikutskottets vägnar

Carina Moberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Carina Moberg (s), Elizabeth Nyström (m), Jarl Lander (s), Hans Stenberg (s), Johnny Gylling (kd), Claes-Göran Brandin (s), Jan-Evert Rådström (m), Monica Green (s), Runar Patriksson (fp), Sven Bergström (c), Kerstin Engle (s), Björn Hamilton (m), Mikael Johansson (mp), Börje Vestlund (s), Christer Winbäck (fp) och Karin Thorborg (v).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Ärendet innehåller förslag om godkännande av *Tammerforskonventionen* som reglerar tillhandahållande av telekommunikationsresurser för katastrofberedskap och hjälpinsatser. Konventionen antogs vid regeringskonferensen i Tammerfors, Finland, den 16–18 juni 1998 och har till huvudsyften att underlätta användningen av telekommunikationsresurser för katastrofberedskap och hjälpinsatser samt att skapa förutsättningar för att kunna hantera begäran om telekommunikationsstöd och procedurer för genomförande av sådant stöd. Sverige undertecknade konventionen den 10 juni 2003 med förbehåll för ratifikation.

I ärendet ingår vidare godkännande av ändringsöverenskommelser till de *internationella satellitkonventionerna Intelsat, IMSO och EUTELSAT* som ursprungligen trädde i kraft för Sverige år 1973, 1979 respektive 1984. Samtliga tre konventioner har sedan inrättandet ändrats, vilket bl.a. inneburit organisationsförändringar och ändrade namnförkortningar.

Med anledning av Tammerforskonventionen och ändringsöverenskommelserna för satellitkonventionerna innehåller propositionen vidare ett förslag om ändring i *lagen om immunitet och privilegier i vissa fall*. Bakgrunden är att konventionernas parter har beviljat organisationerna, deras personal och företrädare m.fl. viss immunitet och privilegier i tjänsteutövningen enligt vad som är brukligt för denna typ av organisationer.

För såväl godkännandet av Tammerforskonventionen som ändringsöverenskommelserna för satellitorganisationerna Intelsat (ITSO), IMSO och EUTELSAT har regeringen ansett att det inte funnits behov av att inhämta yttranden och upplysningar från myndigheter, sammanslutningar och enskilda. Regeringen har heller inte inhämtat Lagrådets yttrande.

Det har inte väckts några motioner med anledning av propositionen.

Utskottets överväganden

Internationella konventioner på telekommunikationsområdet om katastrofberedskap m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner dels Tammerforskonventionen tillsammans med en särskild deklaration, dels ändringsöverenskommelser till de internationella satellitorganisationerna Intelsat, IMSO och EUTELSAT. Utskottet föreslår vidare att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall.

Tammerforskonventionen

Sverige undertecknade Tammerforskonventionen den 10 juni 2003 med förbehåll för ratifikation. Konventionens huvudsakliga syften är att underlätta användning av telekommunikationsresurser för katastrofberedskap och hjälpinsatser och att skapa förutsättningar för att hantera förfrågningar om assistans på detta område. Målsättningarna uppnås genom att skapa kanaler för förfrågningar om, samt regler för tillhandahållande av, telekommunikationsstöd vid katastrofberedskapsarbete och hjälpinsatser. Konventionen innehåller bl.a. regler om befrielse från skatter, tullar och andra avgifter för utrustning, materiel och andra varor samt om undanröjande av andra regler som hindrar biståndspersonalens rörelsefrihet och utrustningens befordran eller användning. Vidare definieras privilegier och immunitet för personer, organisationer och utrustning som tillhandahålls för katastrofberedskap och hjälpinsatser på telekommunikationsområdet.

För att ge Tammerforskonventionens föreskrifter om immunitet och privilegier effekt i Sverige krävs en ändring av lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall. Därför krävs, enligt 10 kap. 2 § regeringsformen (RF), att riksdagen godkänner Sveriges tillträde till konventionen.

Regeringen anser att Tammerforskonventionens målsättning, att underlätta och effektivisera det operativa humanitära hjälparbetet, är av stor vikt. Av propositionen framgår att konventionen träder i kraft först när 30 stater ratificerat eller slutligen undertecknat den, vilket hittills endast gjorts av 25 av de 61 signatärerna. Mot bakgrund av detta anges att Sverige, som är en betydande humanitär aktör och som förespråkar effektivt resursutnyttjande och samordning av humanitär verksamhet, bör ratificera konventionen och därmed bidra till att den kan komma att träda i kraft inom en snar framtid.

Av propositionen framgår vidare att Sverige vid ratifikationen bör avge en särskild deklaration. Bakgrunden är att artikel 5(1b) och artikel 9 i Tammerforskonventionen innehåller bestämmelser om bl.a. befrielse från skatter, tullar och andra avgifter samt reducering av importrestriktioner, vilket ligger delvis inom EG:s kompetensområde. Detta innebär att EG:s medlemsstater har begränsad frihet att vidta implementeringsåtgärder. Regeringen föreslår därför att riksdagen godkänner att Sverige vid ratifikation av Tammerforskonventionen avger följande deklaration: ”I den mån som vissa av bestämmelserna i Tammerforskonventionen ligger inom Europeiska gemenskapens ansvarsområde, kommer Sverige att fullständigt genomföra konventionen i överensstämmelse med proceduren för denna internationella organisation.”

Godkännande av ändringar i överenskommelsen rörande den internationella telesatellitorganisationen Intelsat (ITSO)

Överenskommelsen om den internationella telesatellitorganisationen Intelsat undertecknades av Sverige den 19 maj 1972 och trädde i kraft den 12 februari 1973. Intelsats huvudsyfte var att tillhandahålla rymdsektorskapacitet, dvs. en del av ett satellitsystem, för allmänna internationella telekommunikationer mellan alla världsdelar.

Intelsats högsta organ, församlingen, beslutade i oktober 1998 att organisationen skulle omstruktureras. Beslutsstrukturen i organisationen ansågs alltför omständlig och inte anpassad till den snabba och alltmer kommersiellt inriktade utvecklingen på området. Omstruktureringen innebar att ett kommersiellt bolag, Intelsat Ltd., bildades för att tillhandahålla tjänster och rymdsektorskapacitet medan själva organisationen enbart skulle övervaka att bolaget utförde de ålagda förpliktelserna. Organisationen kom i fortsättningen att benämnas: Internationella telesatellitorganisationen, ITSO.

Dessa förändringar föranleder ett flertal ändringar i huvudöverenskommelsen och att driftsöverenskommelsen med Telia Sonera AB upphört att gälla. Ändringsöverenskommelsen har ännu inte trätt i kraft. Sverige har inte heller godkänt ändringsöverenskommelsen, vilket bör ske.

Regeringen förordar mot denna bakgrund att riksdagen godkänner överenskommelsen av den 17 november 2000 om ändring av överenskommelsen rörande den internationella telesatellitorganisationen Intelsat (ITSO) av den 20 augusti 1971.

Anslutning till överenskommelsen om ändring av protokoll om privilegier och immunitet för den internationella mobila satellitorganisationen IMSO

Konventionen om den internationella organisationen för maritima telekommunikationer via satellit, INMARSAT, undertecknades av Sverige den 3 september 1976 och trädde i kraft den 16 juli 1979. INMARSAT hade till syfte att tillhandahålla ett satellitsystem för att förbättra de maritima tele-

kommunikationerna och därigenom bidra till förbättrad sjösäkerhet. Konventionen var uppdelad på en huvudöverenskommelse och en driftsöverenskommelse.

INMARSAT:s högsta organ, församlingen, beslutade i april 1998 att organisationen skulle omstruktureras. Detta innebar att ett kommersiellt bolag, Inmarsat Ltd., bildades för att utföra tjänsterna och tillhandahålla rymdsektorskapacitet medan organisationen fick en övervakande uppgift i förhållande till bolaget. Organisationen ändrade sitt namn till Internationella mobilsatellitorganisationen med förkortningen IMSO. Förändringarna föranledde ett flertal ändringar i konventionen och att driftsöverenskommelsen upphörde att gälla. Den ändrade konventionen godkändes av regeringen den 20 augusti 1998 och ratificerades av Sverige den 9 oktober samma år. Den ändrade konventionen trädde i kraft den 31 juli 2001.

IMSO har härefter till följd av den ändrade konventionen den 25 september 1998 antagit ändringar i protokollet om privilegier och immunitet. Ändringsöverenskommelsen har trätt i kraft men har ännu inte tillträtts av Sverige, vilket bör ske. Ändringarna i protokollet innebär att den personkrets som erhåller immunitet och privilegier förändrats. Eftersom ändringsöverenskommelsen föranleder ändring av lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall krävs, enligt 10 kap. 2 § RF, riksdagens godkännande.

I propositionen föreslås mot denna bakgrund att riksdagen godkänner att Sverige tillträder överenskommelsen om ändring av den 25 september 1998 om ändring av protokoll av den 1 december 1981 om privilegier och immunitet för den internationella mobilsatellitorganisationen IMSO.

Anslutning till överenskommelsen om ändring av protokoll om privilegier och immunitet för den europeiska telesatellitorganisationen EUTELSAT

Konventionen om den europeiska telesatellitorganisationen EUTELSAT är en mellanstatlig konvention som ratificerades av Sverige den 10 januari 1984. Konventionens huvudsyfte var att på kommersiell grundval upplåta rymdsektorskapacitet, dvs. en del av ett satellitsystem för allmänna internationella telekommunikationer i Europa, och var uppdelad på en huvudöverenskommelse och en driftsöverenskommelse. I Sverige utsågs dåvarande Televerket till signatär, dvs. part i driftsöverenskommelsen.

EUTELSAT:s högsta organ, församlingen, beslutade 1999 att organisationen skulle omstruktureras, vilket föranledde ändringar i konventionen. Omstruktureringen innebar att ett kommersiellt bolag, Eutelsat S.A., bildades för att utföra tjänsterna och tillhandahålla rymdsektorskapacitet medan organisationen fick en övervakande uppgift i förhållande till bolaget. Förändringarna föranledde ett flertal ändringar i konventionen och att driftsöverenskommelsen upphörde att gälla. Den ändrade konventionen har godkänts av regeringen den 3 maj 2001 och ratificerats av Sverige den 17 maj samma år. Den ändrade konventionen trädde i kraft den 28 november 2002.

EUTELSAT har härefter till följd av den ändrade konventionen antagit ändringar i protokollet om privilegier och immunitet. Ändringsöverenskommelsen har trätt i kraft men har ännu inte tillträtts av Sverige, vilket bör ske. Ändringarna i protokollet innebär att den personkrets som erhåller immunitet och privilegier har förändrats. Eftersom beslutet föranleder ändring av lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall krävs riksdagens godkännande.

Regeringen förslår därför att riksdagen godkänner att Sverige tillträder överenskommelsen om ändring av den 1 maj 2000 om ändring i protokoll av den 13 februari 1987 om privilegier och immunitet för den europeiska telesatellitorganisationen EUTELSAT.

Ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall

För att bestämmelserna i Tammerforskonventionens artikel 5 om immunitet och privilegier skall bli gällande inför svenska domstolar och myndigheter måste de införlivas med svensk rätt. Frågor om immunitet och privilegier regleras i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall, där utländska organ och personer som åtnjuter immunitet och privilegier i Sverige räknas upp. En utökning av denna krets personer och organisationer krävs således för att tillgodose Tammerforskonventionens krav i detta avseende.

Konventionens artikel 5 om immunitet och privilegier omfattar personer som ställs till förfogande av biståndsgivande part, biståndsgivande organisationer samt utrustning och egendom som införs i Sverige enligt konventionen. Immuniteten gäller i fråga om häktning, kvarhållande och rättsliga åtgärder, inklusive straffrättsliga, civilrättsliga och förvaltningsrättsliga förfaranden när dessa har direkt anknytning till det telekommunikationsstöd som tillhandahålls (artikel 5[1a]). Vidare omfattas personer, organisationer och utrustning som ställs till förfogande för hjälpinsatser enligt konventionen av befrielse från skatter, tullar och andra avgifter, med undantag för sådana som normalt ingår i priset på varor och tjänster (artikel 5[1b]). För utrustning och egendom som används i hjälpinsatser enligt konventionen åtnjuts också immunitet mot beslag, kvarstad eller rekvisition (artikel 5[1c]).

Det bedöms vara av stor vikt att bibehålla principen om ömsesidighet i Sveriges internationella relationer. I en situation där Sverige skickar personal för hjälpinsatser på telekommunikationsområdet eller svenska organisationer deltar i sådana insatser är det viktigt att kunna förvänta sig att konventionens regler om immunitet och privilegier åtnjuts av dem i mottagarlandet. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att ett nytt stycke fogas till 6 § lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall.

Med hänvisning till de ändrade satellitkonventionerna föreslås vidare en ändring i bilagan till lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall. Det innebär att bilagan ändras så att lagen fortsättningsvis omfattar ITSO, IMSO och EUTELSAT och till dessa organisationer knutna personer.

Då det är oklart när Tammerforskonventionen kommer att bli bindande för Sverige bör enligt propositionen den föreslagna lagändringen träda i kraft den dag regeringen bestämmer och de nya bestämmelserna få sättas i kraft vid olika tidpunkter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet bedömer att lättillgänglighet till informations- och telekommunikationsteknik är av yttersta vikt vid humanitära hjälpinsatser. Ett närmare beredskapssamarbete på detta område – som Tammerforskonventionen har till syfte – kan därför anses som både välkommet och angeläget. Det är också av betydelse att få till stånd ett fungerande och brett samarbete kring säkerhet för den personal som är inblandad i denna typ av verksamhet. Sverige bör därför snarast tillträda konventionen. Mot den bakgrunden föreslår utskottet att riksdagen godkänner Tammerforskonventionen och att Sverige vid ratificeringen bör avge en särskild deklaration i enlighet med regeringens förslag.

Utskottet konstaterar vidare att regeringens förslag om de olika telesatellitorganisationerna har som bakgrund utvecklingen på IT- och telemarknaden som medfört att organisationerna har bedömt det lämpligt att anpassa sig till en förändrad omvärld för att uppnå ökad grad av effektivitet. Utskottet har för sin del inga erinringar mot regeringens förslag och föreslår att riksdagen godkänner ändringsöverenskommelserna för de tre satellitorganisationerna Intelsat (ITSO), IMSO och EUTELSAT. Utskottet föreslår vidare att riksdagen antar regeringens lagförslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2003/04:29 Internationella konventioner på telekommunikationsområdet om katastrofberedskap m.m.:

Regeringen föreslår att riksdagen dels antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall,

dels godkänner

2. Tammerforskonventionen den 18 juni 1998 om tillhandahållande av telekommunikationsresurser för katastrofberedskap och hjälpinsatser (avsnitt 4),
3. att Sverige vid ratifikation av Tammerforskonventionen avger följande deklaration: "I den mån som vissa av bestämmelserna i Tammerforskonventionen ligger inom Europeiska gemenskapens ansvarsområde, kommer Sverige att fullständigt genomföra konventionen i överensstämmelse med proceduren för denna internationella organisation." (avsnitt 5),
4. överenskommelsen av den 17 november 2000 om ändring av överenskommelsen rörande den internationella telesatellitorganisationen Intelsat (ITSO) av den 20 augusti 1971 (avsnitt 6),
5. överenskommelsen av den 25 september 1998 om ändring av protokollet av den 1 december 1981 om privilegier och immuniteter för den internationella mobilsatellitorganisationen IMSO (avsnitt 7), och
6. överenskommelsen av den 1 maj 2000 om ändring av protokollet av den 13 februari 1987 om privilegier och immunitet för den europeiska telesatellitorganisationen EUTELSAT (avsnitt 8).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall¹ samt bilagan till samma lag skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*6 §²

För personal som ställs till förfogande av biståndsgivande part samt för utrustning och egendom som införs i Sverige enligt konventionen den 26 september 1986 om bistånd i händelse av en kärnteknisk olycka eller ett nödläge med radioaktiva ämnen eller konventionen den 17 mars 1992 om gränsöverskridande effekter av industriolyckor åtnjuts immunitet och privilegier i den utsträckning som anges i konventionerna, dock med de inskränkningar som följer av förklaringar som Sverige har avgett i anslutning till konventionerna.

För personer som ställs till förfogande av biståndsgivande part, för biståndsgivande organisationer samt för utrustning och egendom som införs i Sverige enligt Tammerforskonventionen den 18 juni 1998 om tillhandahållande av telekommunikationsresurser för katastrofberedskap och hjälpinsatser åtnjuts immunitet och privilegier i den utsträckning som anges i konventionen.

¹ Lagen omtryckt 1994:717.

² Senaste lydelse 1999:387.

Nuvarande lydelse
Bilaga³

Immunitet och/eller privilegier gäller för följande	Tillämplig internationell överenskommelse

Internationella organ	Fysiska personer

17. *Internationella telesatellitorganisationen Intelsat* *Medlemmarnas representanter i organisationens församling, representanterna i organisationens signatärmöte, organisationens tjänstemän och personer som medverkar i skiljeförfarande jämte ovan nämnda personers familjemedlemmar* *Protokoll om privilegier, friheter och immuniteter för Intelsat den 19 maj 1978*

28. *Internationella organisationen för maritima telekommunikationer via satellit (INMARSAT)* *Medlemmarnas representanter i organisationen, representanter i organisationens signatärmöten och personer med tjänst hos eller uppdrag av organisationen jämte ovan nämnda personers familjemedlemmar.* *Protokoll om privilegier och immunitet för INMARSAT den 1 december 1981.*

31. *Europeiska telesatellitorganisationen EUTELSAT* *Parternas och signatärernas representanter i organisationen, organisationens tjänstemän jämte deras familjemedlemmar* *Konvention den 15 juli 1982 om upprättande av den europeiska telesatellitorganisationen EUTELSAT* *Protokoll om pri-*

³ Senaste lydelse 2003:520.

samt personer med privilegier och immunitet
uppdrag av organisationen för EUTELSAT den 13
februari 1987

Föreslagen lydelse

Bilaga

Immunitet och/eller privilegier gäller för följande		Tillämplig internationell överenskommelse
Internationella organ	Fysiska personer	
17. Internationella telesatellitorganisationen ITSO	Medlemmarnas representanter i organisationens församling, organisationens tjänstemän och personer som medverkar i skiljedomsförfarande jämte ovan nämnda personers familjemedlemmar	Överenskommelsen den 20 augusti 1971 rörande den internationella telesatellitorganisationen Intelsat (ITSO) i den lydelse som framgår av överenskommelsen om ändring den 17 november 2000, artikel XIII Protokoll om privilegier, friheter och immuniteter för Intelsat den 19 maj 1978
28. Internationella mobilsatellitorganisationen IMSO	Medlemmarnas representanter i organisationen och personer med tjänst hos organisationen jämte ovan nämnda personers familjemedlemmar	Protokoll om privilegier och immunitet för INMARSAT (IMSO) den 1 december 1981 i den lydelse som framgår av överenskommelsen om ändring den 25 september 1998
31. Europeiska telesatellitorganisationen EUTELSAT	Parternas representanter i organisationen, organisationens tjänstemän jämte deras familjemedlemmar	Protokoll om privilegier och immunitet för EUTELSAT den 13 februari 1987 i den lydelse som framgår

*mar samt personer av överenskommelsen
med uppdrag av om ändring den 1 maj
organisationen 2000*

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. De nya bestämmelserna får sättas i kraft vid olika tidpunkter.